

Előszó

A magyar tudományos közösséget, valamint a katonai közvéleményt 2021. március 9-én sokkolta a hír: M. Szabó Miklós nyugállományú altábornagy, akadémikus, egykori főiskola- és akadémiaparancsnok, majd rektor elhunyt. Még tombolt a koronavírus-világjárvány, mégis hihetetlen volt, hogy, ahogyan a közéletben hívták, Szabó Miklós, vagy ahogyan a katonai felsőoktatásban nevezték, „a rektor” eltávozott közülünk.

Fiatal tanszékvezetőként kerültem a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre, így volt szerencsém látni azt a rengeteg küzdelmet, amelyet a magyar katonai felsőoktatás színvonalának megőrzése és emelése érdekében megvívott. Távol áll tőlem, hogy magamat bármilyen területen hozzá hasonlítsam, de bizony a katonai felsőoktatás immáron csak dékánként történő vezetése során sokszor gondoltam erre az örökségre. Nem a munka vagy a szakmai feladatok elvégzése jelentette a legnagyobb kihívást, hanem az általa rendkívül magasra állított, feddhetetlen erkölcsi mércének a teljesítése.

Emberi nagyságát mutatja, hogy – szó szerint – a haláláig oktatott, csendben, szerényen, de olyan színvonalon, ahogyan azt az igazi tudósok teszik. Soha nem szólt bele az utódok munkájába, de minden találkozáskor őszintén megkérdezte: hogy vagy – és már sietett tovább. Azonban a látszólagos távolságtartás mögött nagy tájékozottság volt, amelyet az általa nem könnyelműen osztogatott biztató mosolyok és bajtársi kézszorítások is mutattak.

Pontosan tudta, milyen helyzetbe került a katonai felsőoktatás, és nagyra értékelte azt a munkát, amelyet a Nemzeti Közszerológiai Egyetem megalakulása után a hadtudomány, a katonai műszaki tudomány és a tisztképzés eredményeinek megőrzéséért a mindenkori vezetők végeztek. Pontosán tudta, hogy ebben a helyzetben a maximumot sikerült elérni, és erre büszke volt. Soha semmilyen formában nem állt be a harsány kritikusok közé, sokkal inkább egy-egy vicces megjegyzéssel buzdított bennünket kitartásra.

Tőle kaptam életem egyik legnagyobb elismerését. Egyszer beugrott hozzám néhány percre. Elővett egy Zrínyi-gyűrűt, és elismerése jeléül átnyújtotta nekem. Meglepetésemet látva mosolyogva azt mondta, hogy most már látja, jó kezekben van a zrínyis örökség, majd ahogyan azt mindig is tette, gyorsan elköszönt, és sietett tovább.

Mint már említettem, nem avatkozott bele a napi munkánkba, de amikor eltávozott közülünk, úgy éreztük, hogy ez az óvó, támogató, főként magasodó szellemiség, ahonnan egyfajta stabilitást és erőt kaptunk, nincs többé. M. Szabó Miklós nyugállományú altábornagy, prorektor és akadémikus örökségéhez méltóvá kellett válnunk, és egész életünkben méltónak kell lennünk. Pontosan ez az a kötelesség, amely a hadtudomány, a katonai műszaki tudomány, valamint a katonai felsőoktatás melletti kiállásra kötelez mindenkit. Semmit nem ért ebből az, aki azt hiszi, hogy ez az egyetem feladata. A hadtudomány és a honvédtisztképzés nem csupán a katonák felelőssége. A 400 és a 150 év által igazoltan itt nemzeti értékről, a nemzet fennmaradásának kiemelkedő fontosságú tényezőiről van szó.

A magyar honvédelem gyökeresen átalakul. A fél évszázados technológiai ugrás végrehajtása és a biztonsági környezet új, korábban soha nem látott kihívásaira csak tanult, tudományosan megalapozott, kitűnő gyakorlati ismeretekkel rendelkező vezetők tudnak sikeresen reagálni. Az elmúlt években mutatott helytállás folyamatosan növelte a haderő politikai és társadalmi megbecsültségét. Olyan változások indultak, amilyeneket a legöregebb katonák sem láttak, és minden feltétel adott ahhoz, hogy Magyarország rendelkezzen a védelméhez szükséges elrettentő képességekkel. A gyors átalakulás ellenére ez időigényes folyamat, amelyet az tesz szükségessé, hogy mindenkinek tanulnia kell. M. Szabó Miklós történelmi személyiség volt, aki következetesen képviselte a széles körű műveltség és a kitűnő szakmai felkészültség összhangját. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar elkötelezett az egykori tudós rektor örökségének ápolása iránt. A Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus Díszterme ezért kapta az M. Szabó Miklós Díszterem nevet, ahol állandó kiállítás emlékezik a katona-akadémikusra.

Egy egyetemen természetesen a szellemi teljesítménnyel és a tudományos munkával is emléket lehet állítani az arra érdemes személynek. Ez történt most is, amikor a Kar és a tágabb tudományos közösség emlékkötet kiadásáról döntött. Az ebben megjelent írások egyrészt tisztelegnek M. Szabó Miklós emléke előtt, másrészt a korunk kihívásaira adott tudományos válaszokba is betekintést nyújtanak. Aki a kötetet a kezébe veszi, gondoljon arra, hogy mindez nem jöhetett volna létre, ha a magyar katonai felsőoktatás élén hosszú ideig nem olyan tudós tábornok áll, akinek elévülhetetlen érdemeiről lehetetlen méltó módon megemlékezni.

Tisztelettel szeretnék köszönetet mondani a tanulmányok szerzőinek és a kötet kiadását támogatóknak. Olyan kiadvány született, amely azt igazolja, hogy féltve őrizzük és elkötelezetten fejlesztjük a hadtudomány, a katonai műszaki tudomány és a katonai felsőoktatás tudományos örökségét.

Pohl Árpád